

REPRESALIATS: VICENTA ROSELLÓ BLASCO I FAMÍLIA REPRESALIADA

PARAULES CLAU:

Exili, Jaume Juanpere Roselló, Josep Maria Juanpere Roselló , vaga del 1958 a Manufactures Sedó, Pere Comaposada.

La causa de Vicenta Roselló Blasco¹, militant de la CNT, es troba a l'Archivo Histórico Nacional i està inclosa a la Causa General d'Esparreguera². Va ser presa quan tenia 37 anys, a Esparreguera.

Fitxa de Vicenta Roselló del Servei de Presons (juliol de 1939). Arxiu del Tribunal Militar Territorial Tercer.

L'any 1939, entra a la presó³ de dones del carrer Molins de Barcelona, el 17 de maig de 1944 es ratifica la sentència però en va sortir el mateix any. Va ser acusada de rebel·lió, amb una pena de 12 anys i 1 dia.

¹ Entrevista efectuada per Joana Llordella a Maria Antònia Juanpere, dins del projecte: *Memorial Democràtic del Baix Llobregat; de les experiències personals a l'èxit col·lectiu*. Novembre 2020. Autores: Joana Llordella i Blanca Mampel. Direcció projecte: José Fernández i Elionor Sellés.

² Lligall: 1597, Caixa: 1 Exp: 8 Foli: 10 i 42. La data de l'expedient és el 22 d'octubre de 1940

³ Arxiu del Tribunal Militar Territorial Tercer, llista de reparació jurídica de víctimes del franquisme (1938-1978) segons la Llei 11/2017, Arxiu Nacional de Catalunya (fons de la presó Model) i Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat, Joan Montblanc Lasaga.

Presó de Dones de les Corts, on va estar presonera Vicenta Roselló, (1941) Foto: Arxiu Municipal de Les Corts⁴.

Comisión Central estima que debe ser mantenida la referida pena de Doce años y un
Reclusion Menor que se tendrá por definitiva con las accesorias inheren-
tes al caso comprendido en el n.º 8 del Grupo IV de las normas anteriormente
TOL
Habiendo este acuerdo por unanimidad de los miembros de la Comisión se eleva esta propuesta al
Asesor del Ministerio del Ejército, para su vista y curso a la Superioridad.
Madrid, 28 de abril de 1944
Director Presidente.—El Vocal Militar.—El Vocal Judicial.—El Asesor del Ministerio del Ejército
firmados y rubricados.

Proposta de pena de 12 anys i un dia de Vicenta Roselló (1944). Arxiu del Tribunal Militar Territorial Tercer

Vicenta Roselló Blasco era nascuda a Torrealta⁵, un llogaret de Torrebaja –en català Torre Baixa– País Valencià⁶, el dia 25 de juliol de l'any 1900⁷. La Vicenta va casar-se amb Sixto Corella Izquierdo⁸ amb qui va tenir tres fills, el Joan (1925), l'Antoni (1931) i l'Emília Corella Roselló (1932).

⁴ Extreta del blog. Barcelofília. <http://barcelofilia.blogspot.com/> [Data de l'última consulta, 24/02/2021].

⁵ Torre Alta en valencià però oficialment Torrealta.

⁶ Segons la nostra informant, sempre li havien dit que era de la província de Terol; en tot cas, es troba a la frontera entre les dues comunitats.

⁷ Al cens de 1930 hi posa que va néixer l'any 1895, però a la resta de documents hi consta 1900.

⁸ Nascut l'any 1895 a Monteagudo (Terol), un jornaler que havia arribat a Esparreguera l'any 1922.

En iniciar-se la Guerra Civil, la nostra protagonista tenia 35 anys i era vídua, vivia amb la seva mare, Apolònia Blasco⁹ (el seu pare era Antoni Roselló). Havien arribat a Esparreguera, mare i filla, l'any 1907, i vivien al carrer Ferran Puig, núm.6, 2n. La Vicenta havia treballat a S.A. Sedó en cta.¹⁰, de l'any 1909 al 1938¹¹, i la mare es dedicava a les feines de casa. Mare i filla no sabien ni llegir ni escriure.

Vicenta Roselló. Arxiu familiar

La Vicenta va arribar a Esparreguera amb set anys i va començar a treballar a la fàbrica als nou. Pensem que el treball infantil a la indústria tèxtil era una pràctica comuna des dels inicis de la industrialització i no es va regular fins a l'any 1900, i tot i això, la prohibició de fer treballar menors de 10 anys s'incomplia sovint, a més, la proscripció era parcial, això vol dir, que a la indústria sí però no al camp. Personalment, encara hem pogut entrevistar persones que van començar de ben petits a Manufactures Sedó d'Esparreguera.

La història de la Vicenta s'inclou en la història d'una família, d'aquelles que en ocasions es queden callades en el seu entorn local. La seva és molt extensa, humil, a més, molts d'ells treballaven a les fàbriques més grans del tèxtil d'Olesa i d'Esparreguera i van ser actius defensors de la causa republicana per això van ser represaliats o bé van haver de marxar a l'exili.

La Vicenta va marxar a França a la postguerra, concretament l'any 1947, i va anar a casa de la seva germana Carmela a St. Chamond, al departament del Loira, a la regió d'Alvèrnia-Roine-Alps. Més tard, va marxar a casa del seu germà Pere, a Coustouges, prop de Perpinyà. Això sempre amb els seus fills. Va morir l'any 1984 als 82 anys a França.

La família represaliada de Vicenta Roselló

La protagonista d'aquesta recerca, Vicenta Roselló, tenia set germans i una de les seves germanes era **l'Antònia Roselló Blasco**, mare d'una de les represaliades d'aquest projecte, Núria Juanpere Roselló¹². L'Antònia es va casar amb Pere Juanpere Mateu i va tenir cinc fills, un dels quals va morir ben petit;

⁹ Nascuda el 09/02/1863 a Torre Alta (Torrealta), Comunitat Valenciana.

¹⁰ Trobem sis Roselló Blasco al llistat d'obriers o obreres de Can Sedó.

¹¹ Al llistat de Treballadores de Can Sedó diu que viu a Olesa de Montserrat.

¹² Document realitzat dins del projecte: *Memorial Democràtic del Baix Llobregat; de les experiències personals a l'èxit col·lectiu*. Entrevistadores: Joana Llordella i Blanca Mampel. Persona entrevistada: Núria Juanpere. 7 de juliol de 2009, Esparreguera. Transcriptora: Carme Valero. Durada de l'entrevista: 73 minuts. Agraïm també la col·laboració de la seva néta, Núria Soler, i la seva neboda, Maria Antònia Juanpere.

ella treballava a Can Sedó i va morir a la mateixa empresa d'un atac de cor, estant embarassada.

El germà de la Vicenta, **Pere Roselló Blasco**¹³, treballava a S.A. Sedó, en cta., com la seva esposa, i vivia amb la seva família a la ctra. de Piera s/n. Havia arribat a Esparreguera l'any 1907. La seva parella era Narcisa Lluïsa, amb la qual van tenir sis fills: Josepa, Pere, Ferran, Samuel, Lluïsa, Espartaco. En iniciar-se la Guerra Civil, aquests tenien entre tres i setze anys.

En Pere Roselló tenia molt bona veu i per això *l'amo de Can Sedó, als anys trenta, li va buscar un mestre perquè aprengués música i que cantés professionalment. La qüestió és que l'home no va aprofitar l'oportunitat i va haver de tornar a la fàbrica*¹⁴.

Aquest represaliat figurava en les llistes elaborades per la Comisión Gestora de l'Ajuntament d'Esparreguera del 23 de febrer de 1939, que tenien com a finalitat anotar la *Relación de personas más destacadas por su significación izquierdista durante la dominación roja, que se forma en cumplimiento de órdenes de la Superioridad*.¹⁵ El document anava signat per l'alcalde gestor.

En Pere Juanpere Mateo i l'Antònia Roselló Blasco (1919). Arxiu familiar d'Antònia Juanpere.

¹³ Era nascut l'any 08/03/1897 a Torrealta, Comunitat Valenciana.

¹⁴ Juanpere, Maria Antònia. Entrevista cit.

¹⁵ Correspondència 1939. AMES.

Angel Hero Guerrero	88	18.	C. de Micro, 5
Antonio Fajol Ibars	43	18.	28.
Pedro Roselló Blasco	42	18.	18. 9
Juan Soteras Soteras	86	18.	18. 5/N
José Pez Lluja	40	18.	Marimón 8/n
			"C. del Pazo"

Retall del llistat de persones no grates al règim on hi podem veure el nom de Pere Roselló i, a les observacions, hi afegeixen en llapis les sigles de la CNT. (1939) AMES

En Pere es va haver d'exiliar a França i, un cop acabada la Guerra Civil, el localitzem a Saint Céré, Lot, concretament a l'hospital Saint José, des d'on escriu a l'alcalde d'Esparreguera, el dia 5 de maig de 1939. En aquest escrit li comunica que anteriorment havia escrit a un organisme (no diu quin) per saber l'estat de la seva família, dona i sis fills, i que havia rebut una terrible resposta ja que li havien comunicat que havien mort tots. La carta era per saber la veritat del cas.

... para mis padres hijos trabajé no
 sale Ud. nadie puede negarlo y es p
 me yo gusto deje a mi mujer y
 todo cuidado requiero de que sea realme
 ntaria: tenía intencion venir al alcalde d
 tambe a mi patria a mi grandiosa
 erida España pero si lo que autoco

Escrit de Pere Roselló a l'alcalde d'Esparreguera. França. 5 de maig de 1939. AMES

La informació no era correcta ja que la família estava bé. Més tard, Pere Roselló va recomençar una nova vida a l'exili; va tenir tres fills més amb una companya d'exili. Malgrat tot, en una ocasió arriscà la seva vida per poder veure els seus fills d'Esparreguera.¹⁶

Un altre germà de la nostra represaliada era **l'Antoni Roselló Blasco**¹⁷, que vivia amb la seva sogra, Serafina Estruch Llopart¹⁸, que era vídua. L'Antoni estava casat amb la Rosa Sisteró Estruch¹⁹, que treballava de filadora a S.A. Sedó, en cta., com ell; tenien una filla, la Núria Roselló Sisteró²⁰. Amb ells també hi vivia, la mare de la Serafina, la Rosa Llopart Palau²¹, a més, el fill de la Serafina,

¹⁶Juanpere, Maria Antònia. Entrevista cit.

¹⁷ Nascut l'any 1895 a Torrealta, Comunitat Valenciana.

¹⁸ Nascuda l'any 1873 a Gelida i que havia vingut a Esparreguera de ben joveneta, concretament l'any 1886. No sabia llegir ni escriure.

¹⁹ Nascuda l'any 1898 a Esparreguera.

²⁰ Nascuda l'any 1923 a Esparreguera.

²¹ Nascuda l'any 1848 a Gelida. No sabia llegir ni escriure.

Fernando Sisteró Estruch²², que treballava a Indústria Olesana S.A. i que estava casat amb la Ramona Juanpere Mateu²³, que havia vingut de ben petita a Esparreguera, la qual treballava a S.A. Sedó, en cta. com a teixidora. La parella tenia tres filles l'Amada²⁴, l'Òscar²⁵ i la Maria²⁶ Sisteró Joanpere (aquesta família es va haver d'exiliar en finalitzar la Guerra Civil). Tots plegats vivien al carrer Ferran Puig, 29 bis, d'Esparreguera.

L'Antoni Roselló va formar part del Comitè de Fàbrica de Manufactures Sedó l'any 1936, quan es col·lectivitzà l'empresa.

Composició del Comitè de Fàbrica en el cas d'existir			
NOM	Representació dintre el Comitè	Càrrec dintre el Comitè	Observacions
	José Albarracín		
	Antoni Roselló		
	Marian Escoda		
	Esteva Rebera		
	Fredenc Gené		
	Ignasi Sala		
	Juan Corbella		
			Maria Juanpere y Maria Forri

Interventor o Delegat de la Generalitat
 Adreça *Juanpere Figueras* Data del nomenament

Llistat del Comitè de Fàbrica de Manufactures Sedó on podem llegir el nom d'Antoni Roselló. (1936). AMES.

Segons Núria Juanpere²⁷, la família de la Vicenta era majoritàriament de la CNT i eren molt participatius a les assemblees. En aquesta entrevista ens recordava en Pere Roselló com una persona molt activa i que per això es va haver d'exiliar a França; La Vicenta era també activa militant de la CNT, com la **Carmela Roselló Blasco**²⁸, motiu pel qual es van haver d'exiliar a França. Els fills de la Carmela, l'Abril i la Gardènia, van néixer a Esparreguera i créixer a França, l'Hortènsia i el Floreal ja van néixer a França.

²² Nascut a Esparreguera l'any 1896. Havia estat condemnat per participar als Fets d'Octubre i era d'ERC.

²³ Nascuda l'any 1901 al Masroig, Tarragona.

²⁴ Nascuda l'any 1927 a Sarrià (Barcelona).

²⁵ Nascut l'any 1925 a l'Hospitalet de Llobregat.

²⁶ Nascuda l'any 1926 a l'Hospitalet de Llobregat.

²⁷ Podeu veure la seva fitxa en aquest web.

²⁸ Era analfabeta quan va marxar a França, més tard n'aprendrà i serà qui escriurà les cartes a la família; es va haver d'exiliar a França amb el seu marit, Manel Miquel; ambdós treballaven al tèxtil, ell a Indústria Olesana S.A. i ella a S.A. Sedó, en cta. Vivien al carrer Josep Anselm Clavé, 16, 1r 1a. El seus fills eren l'Abril, la Gardènia, l'Hortènsia i el Floreal, Miquel Roselló.

Carme Roselló Blasco i Manel Miquel, van sofrir l'exili a França. Arxiu familiar d'Antònia Juanpere.

La Lluïsa de cal Galceran, la Carmela Roselló Blasco, i la Carmeta Juanpere Roselló, la seva germana, passejant per Toulouse als anys 50. Arxiu familiar d'Antònia Juanpere.

En **Carlos Roselló Blasco**, un altre germà de la Vicenta, era nascut a Torrealta i, havia viscut a Can Sedó, C/Santa Adela núm. 12, i a Olesa de Montserrat. Ell, en finalitzar la guerra, va estar en un batalló de treballadors, concretament al 151, a Alsasua (Navarra). Va ser pres als 35 anys, el mes de febrer de 1940

Batallón de Trabajadores núm. 151

MANDO

Por interesarlo así la superioridad, rúégole se sirva remitirme a la mayor brevedad posible informe político-social del trabajador

Carlos Roselló Blasco
de 38 años de edad, natural de *Lorealta* y residente en *ca. - Sta. Adela 12*

perteneciente a este Batallón de mi mando, cuya correspondencia le ruego dirija al Apartado Oficial de Correos de esta Plaza.

Dios salve a España y guarde a usted muchos años.

Navarra *Osma* 1 de febrero de 1940.

El Capitán-Jefe del Batallón,

[Firma manuscrita]

Sr. Alcalde del Ayuntamiento de

Barraquera
Barraquera

Escrit del cap del Batalló de Treballadors núm. 151 demanant informació sobre Carles Roselló Blasco (1940). AMES.

Consecuente a su escrito de fecha 1º del mes en curso, interesando informe político-social del trabajador CARLOS ROSELLÓ BLASCO, de 38 años y natural de Torrealta, me complazco en comunicar lo siguiente:

El referido trabajador hace unos tres años aproximadamente, que no reside en esta población, desconociéndose si en Olesa, lugar de su residencia, tuvo intervención en los desmanes rojo-separatistas.

Es todo cuanto esta Alcaldía puede informar acerca del citado individuo.

Bios que ha salvado a España, guarde a V. muchos años.

Esparreguera, 7 de Febrero 1940.

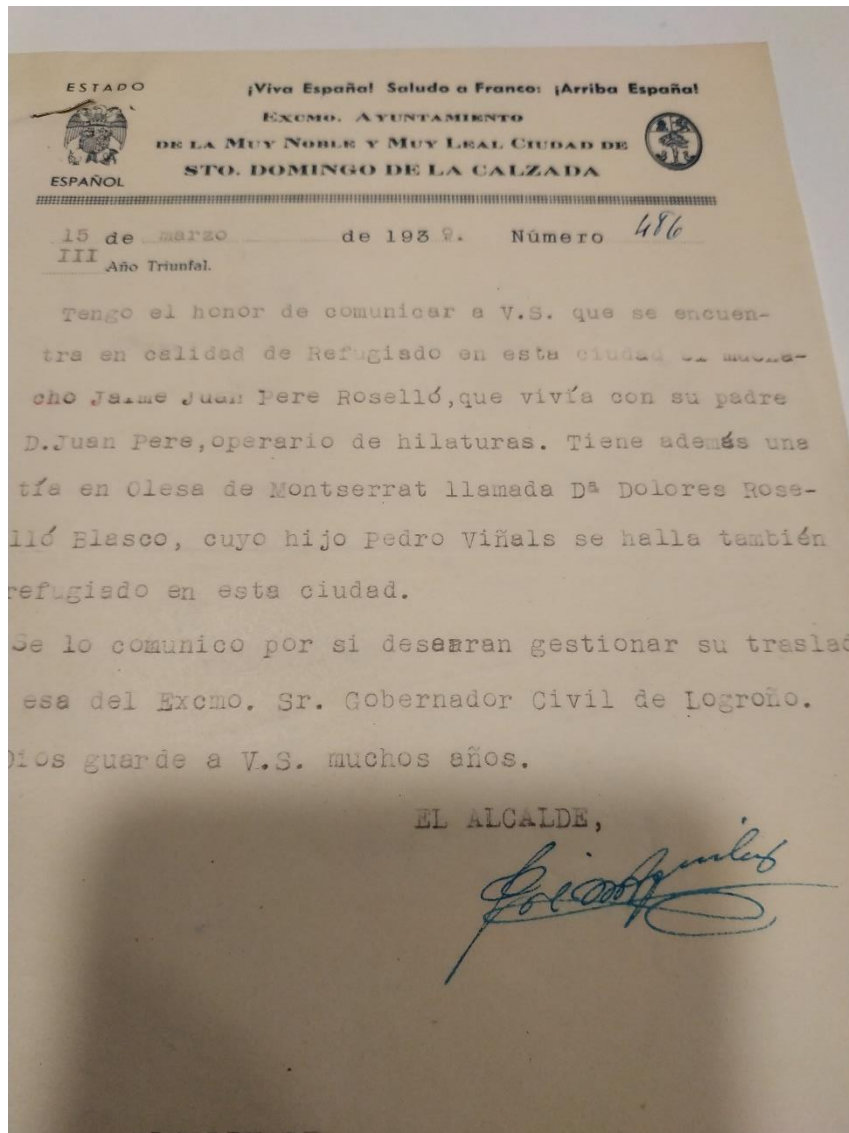
EL ALCALDE-GESTOR,

e. Sr. Capitán-Jefe del Batallón de Trabajadores número 151. Mando. ALSASUA

Escrit de l'Alcalde-Gestor de l'Ajuntament d'Esparreguera al cap del Batalló de Treballadors núm. 151 donant informació sobre Carles Roselló Blasco (1940). AMES.

Dolores Roselló Blasco era una germana de la Vicenta, que vivia a Olesa de Montserrat²⁹, la qual tenia un fill pagès de 17 anys, Pere Viñals, que el març de 1939, es troba a l'Espanya franquista amb el seu cosí d'Esparreguera, Jaume Juanpere Roselló, concretament a la ciutat de Santo Domingo de la Calzada.

²⁹ Segons el padró de 1936, estava casada amb Agustí Viñals Borràs, pagès, i vivia al carrer Indústria d'Olesa de Montserrat. Tenia tres fills. AHMO.

Escrit de l'alcalde de Santo Domingo de la Calzada, Logroño, a l'alcalde d'Esparreguera on explica que tenen dos joves cosins, un d'Esparreguera i l'altre d'Olesa de Montserrat, tot preguntant quina ha de ser la seva gestió. (15-3-1939). AMES.

Saludo a Franco!

Consecuente a su atenta comunicaci3n
ne 486 de fecha 15 actual, en la que in-
forma de hallarse en esa Ciudad en ca-
lidad de refugiados, los vecinos de es-
ta villa Jaime Juanpere Rosell3 y Pedro
Viñals, c3mpleme expresar que se han ini-
ciado las oportunas gestiones para el
traslado de los referidos j3venes a es-
ta.

Dios guarde a V. muchos a3os.

Esparreguera, 25 de marzo de 1939.

III a3o Triunfal.

El Alcalde-Gestor,

lde de
SANTO DOMINGO DE LA CALZADA.

Escrit de l'alcalde de l'alcalde d'Esparreguera on informa que s'han fet les gestions per al trasllat de Jaume Juanpere Rosell3 i Pere Viñals Rosell3 a Esparreguera. (25-3-1939). AMES.

El **Jaume Juanpere Rosell3**, com hem vist m3s amunt, era nebot de la Vicenta Rosell3, havia nascut a Esparreguera l'any 1924³⁰, aix3 vol dir que en el moment del document que tenim m3s amunt, ell tenia 15 anys. Hem intentat esbrinar qu3 és el que havia passat, ja que la fam3lia m3s directa ignora que mai hagu3s estat a Santo Domingo de la Calzada i, si apliquem una mica la l3gica, per donar llum al que va passar, i segons ens declar3 la seva germana N3ria Juanpere³¹, aquest havia marxat amb ella a Fran3a, en finalitzar la guerra. Aix3 doncs, s3n dos joves, ell i el seu cos3, que pertanyen a una fam3lia pol3ticament molt marcada, que marxen a l'exili i all3 se separen. Segurament que retornarien a Espanya per la frontera del Pa3s Basc, de retorn a casa i és per aix3 que l'alcalde de Santo

³⁰ A l'escrit anterior fa refer3ncia a Jaume Juanpere com a "refugiat" a Santo Domingo de la Calzada.

³¹ JUANPERE, N3ria. "Memorial del Baix Llobregat": <http://www.memorialbaixllobregat.cat/el-franquisme/repressio-franquista/biografia-18.htm>. [data de l'3ltima consulta: 1 de maig de 2021].

Domingo de la Calzada escriu al d'Esparreguera per saber com retornar-los. No sabem què és el que van relatar aquests joves però el que és indubtable és que part de la família es trobava a l'exili i ells a mitjan març ja no hi eren. Per altra banda ambdós no tenien cap causa pendent.

Més endavant el trobem instal·lat a Esparreguera casat i sabem que treballa a S.A. Sedó, en cta. des del l'any 1941 fins al 6 de maig de 1958. El Jaume va ser encarcerat als 34 anys; entrà a la presó³² el dia 15 de maig de l'any 1958 i en sortí el 4 de juny del mateix any. Segons la nostra informant, la seva mare li havia explicat que *el van pegar de mala manera; tenia l'esquena tota negra dels cops que havia rebut i els peus inflats, tant, que no es podia ni calçar.*³³

El Jaume portava dos cognoms represaliats, Juanpere i Roselló, i Hinojosa per part dels germans de pare; era fill de Pere Juanpere Mateu³⁴, que havia quedat vidu dues vegades, amb set fills, el Pere³⁵, el Mariano³⁶, la Balbina³⁷ Juanpere Hinojosa, la Núria³⁸, el Jaume, la Carme i el Josep Maria Juanpere Roselló. Tota la família inicialment vivia al carrer Beat D. Castellet, núm.6. i, posteriorment, al carrer Montserrat, núm. 89.

Afegirem que en Jaume Juanpere era el gendre d'un altre represaliat d'Esparreguera, la biografia del qual es pot llegir en aquest web³⁹, Miquel Musté Sentís.

---

³² Arxiu del Tribunal Militar Territorial Tercer, Llista de reparació jurídica de víctimes del franquisme (1938-1978) segons la Llei 11/2017, Arxiu Nacional de Catalunya (fons de la presó Model) i Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat, Joan Montblanc Lasaga.

³³ Maria Antònia Juanpere, entrevista cit.

³⁴ Nascut l'any 1988 al Masroig i treballador a S.A. Sedó, en cta.

³⁵ Nascut a Esparreguera l'any 1910 i treballador del tèxtil a S.A. Sedó, en cta. També és un dels represaliats d'aquest projecte.

³⁶ Nascut a Esparreguera l'any 1913 i treballador del tèxtil a S.A. Sedó, en cta. També és un dels represaliats d'aquest projecte.

³⁷ Nascuda a Esparreguera l'any 1916 i teixidora a S.A. Sedó, en cta. També és una de les represaliades d'aquest projecte.

³⁸ Nascuda a Esparreguera l'any 1920 i teixidora a S.A. Sedó, en cta. També és una de les represaliades d'aquest projecte.

³⁹MUSTÉ, Miquel: <http://www.memorialbaixllobregat.cat/el-franquisme/repressio-franquista/biografia-18.htm>. [Data de l'última consulta: 1 de maig de 2021].

Credencial de Conseller Municipal de Miquel Musté, sogre de Jaume Juanpere (1937). Arxiu familiar.

L'oncle del Jaume, Enric Juanpere Mateu, també apareix al llistat dels refugiats catalans al camp francès de Barcarès, situat a la platja d'aquesta localitat rossellonesa.

B-L

G	Garrabou Guijarro	Llobet Ecija	Josep Andreu	19 31	linotipista metal.lúrgic
J	Juanpera Llerins	Mateu Escuder	Enric Lluís	32 36	tintorer ebanista
M					

El nom de l'Enric Juanpere Mateu apareix a les "Listes nominals amb la professió dels refugiats catalans internats als camps de concentració d'Argelers, Sant Cebrià de Rosselló i el Barcarès". ANC.

El Jaume Juanpere va protagonitzar un intent de vaga de les poques que es viurien a l'Esparreguera postfranquista i que expliquem a continuació.

Vaga del 1958

Amb l'ocupació de les tropes franquistes l'any 1939, s'inicià un llarg període de repressió, a les fàbriques els obrers retornaren al treball, quan els amos els ho van permetre; s'havia perdut molta mà d'obra a causa dels morts a la guerra, els empresonats i els exiliats. Semblava que s'havia acabat amb qualsevol indici de moviment obrer.

A mesura que avançava la dècada dels 50 l'economia del país millorava, l'atur disminuïa i els preus s'incrementaven però no els salaris. Aquest desequilibri –la inflació– creà un descontent entre els obrers i obreres, i s'originà potser el primer intent de protesta obrera significativa de després de la Guerra Civil. Es va produir l'any 1951, amb la vaga coneguda com la "vaga dels tramvies", una protesta que va mostrar que l'explotació dels obrers tenia un llindar.

La "vaga dels tramvies" s'inicià a Barcelona, a causa de l'increment dels preus dels bitllets d'aquest mitjà de transport, es van declarar tres dies de vaga general on hi participaren 250.000 treballadors; això comportà una forta repressió contra els obrers de la CNT i també contra els comunistes (ambdós il·legals). Més tard, malgrat l'increment de sous decretat l'any 1956, no s'aconsegueix millorar el poder adquisitiu de la classe obrera i es produeixen les vagues del tèxtil i del metall.

En el cas d'Esparreguera, a la postguerra, no trobem un moviment obrer massa significatiu, les persones que més havien lluitat per la classe obrera i la República estaven a l'exili o molt vigilades i, a més, no es produïa el recanvi generacional a causa de la por. La repressió no havia cessat, el control era molt present.

L'any 1940, Manufactures Sedó, S.A. tenia una plantilla que estava formada majoritàriament per individus de la generació nascuda entre el 1916 i el 1925, amb *quatre-cents dotze treballadors que, en els expedients de depuració previs a la readmissió o contractació, havien declarat haver estat afiliats a partits o sindicats d'esquerra abans del 18 de juliol de 1936.*⁴⁰

Tot i així, l'any 1956 es va efectuar una protesta dels obrers de Manufactures Sedó, quan l'empresa va rebaixar la paga extra del 18 de juliol, en què havien de cobrar tres pessetes els homes i dues i mitja les dones, i la direcció només va pagar dues pessetes als homes i una pesseta i mitja a les dones. La protesta va durar tres setmanes fins que van cobrar la quantitat correcta, ja que la CNS els havia donat la raó, segons Lardín (2004)⁴¹. El mateix autor explica que *el tipus de protesta dels obrers va ser la de negar-se a cobrar la setmanada durant quinze dies.*⁴²

El fet és prou important, doncs era la primera acció que es feia a aquest nivell en un lloc com l'empresa Manufactures Sedó que era una antiga colònia industrial, on molts obrers residien a les cases de la colònia, i era l'única empresa gran dels voltants i, ni Esparreguera ni Olesa de Montserrat –les dues poblacions més

---

⁴⁰ LARDÍN, Antonio (2007) *Respuestas obreras al primer franquismo (1939-1958)* dins FONT, Antoni (dir) *Història i memòria: El franquisme i els seus efectes als Països Catalans*. Universitat de València, pàg. 90.

⁴¹ LARDÍN, Antoni (2004). *Condicions de treball, conflictivitat laboral i militància política clandestina. Els obrers industrials catalans i el PSUC (1938-1959)*. Tesi Doctoral. UAB. Pàg. 534. Lardín va entrevistar un dels treballadors que protagonitzà aquesta protesta, en Pere Comaposada, membre d'ERC a la clandestinitat i molt bon amic d'en Jaume Juanpere Roselló, nebot de Vicenta Roselló Blasco.

⁴² *Ibidem.*, pàg. 408.

properes i on residien la majoria de treballadors—, no tenien massa habitants.⁴³ Lardín relata que en Pere Comaposada va ser un dels protagonistes d'aquesta protesta, un obrer afiliat a ERC des de l'any 1936 i molt bon amic de Miquel Galceran, alcalde republicà a l'exili —de fet, quan venia a Esparreguera, un cop iniciada la transició, sempre el visitava. Aquesta seria una mostra que les reivindicacions encara venien impulsades per aires republicans.

La protesta no va tenir massa ressò, però, com hem dit anteriorment, va ser destacada perquè era la primera vegada en molts anys, i perquè es donava en un context de colònia industrial, ja que aleshores Esparreguera solament tenia aquesta gran indústria i l'empresa de tovalloles, J. Montané Font, S.A., com a importants.

Posteriorment, segons Lardín (2004)⁴⁴, les direccions del PCE i del PSUC de França, optimistes davant la capacitat de mobilització que la classe treballadora havia mostrat en les vagues i protestes dels anys 1951 i 1956 plantejaren una vaga general per acabar amb el franquisme. A la fàbrica Sedó, l'any 1958, només la secció de preparació va realitzar una aturada. La resta d'obrers tenien por. La direcció comunista es plantejava la mobilització per tal de debilitar el franquisme, però és prou conegut que les mobilitzacions aconseguides van ser escasses i aïllades encara que en aquest moment van tenir una mica més de ressò⁴⁵.

L'incident i les seves conseqüències es poden llegir a l'acta de reunió dels Jurats d'Empresa del 14 de maig de 1958:

La presidencia pasa a dar cuenta de las repercusiones a que ha dado lugar el paro producido en la Sección de Preparación, en virtud de las cuales fueron detenidos otros varios obreros de la misma. De ellos, algunos fueron puestos en libertad y readmitidos al trabajo, quedando actualmente retenidos y sujetos a jurisdicción gubernativa Josefa Ollé Gras, Jaime Juanpere Roselló, José Reina Domènech, Juan Mayor Gras y Pedro Comaposada Torres, habiendo la empresa rescindido el contrato también a estos dos últimos. Una vez más es lamentada aquella acción de indisciplina por todos los reunidos siendo en cambio elogiada la reacción del resto de personal y de los readmitidos por su entusiasta y eficaz colaboración en la reorganización del Trabajo en la subsección de Cardas a la que esencialmente afecta la ausencia de los citados.⁴⁶

Lardín narra que Pere Comaposada li explicà que la Guàrdia Civil va entrar a la fàbrica i va començar a cridar gent per endur-se-la, entre ells, José Reina i Josefa Ollé, que no hi tenien res a veure:

A l'hora de plegar, la Guàrdia Civil detingué a Comaposada que restà deu dies a les dependències policials de Via Laietana abans de ser enviat a la presó Model on va estar empresonat un mes. Quan tornà a Esparreguera, ningú no li donà

---

⁴³ *Ibidem.*, pàg. 535.

⁴⁴ *Ibidem.*, pàg. 537.

⁴⁵ Cal dir que en aquesta època els comunistes estaven molt aïllats de la resta de forces polítiques i els intents de fer algun organisme unitari (ASO) van fracassar.

⁴⁶ LARDÍN, Antoni (2004)., *Op. cit.*, pàg. 538.

feina i l'alcalde l'obligà a tancar la sabateria que tenia perquè —los rojos no pueden trabajar en España— i va haver de marxar a Alemanya.⁴⁷

A la secció de la Preparació s'havia plantejat, tot seguint la crida del PCE-PSUC, fer una aturada de vint minuts organitzada per Jaume Juanpere. Per què només va parar aquesta secció? Perquè s'hi trobaven els pocs treballadors inconformistes, dos de la CNT i dos d'ERC⁴⁸.

Per ampliar aquesta informació, ens hem posat en contacte amb el gendre del Jaume Juanpere,⁴⁹ el qual ens ha confirmat la repressió que havia patit el seu sogre, la dificultat de trobar feina posteriorment i ens aportà un document signat per "Manufacturas Sedó S.A., amb data del 6 de maig de 1958, on comunicava al Jaume el seu acomiadament de l'empresa i les causes que el motivaren.

Que el día 5 del cte. mes de Mayo, a las 10 horas, la sección donde prestó sus servicios paró durante un cuarto de hora, sin causa justificada.

Que Vd. en actitud violenta y calificada de rebeldía, incitó y coaccionó a la colectividad de trabajadores para que parasen sus máquinas y realizaran actos contrarios a los Reglamentos y disposiciones vigentes, que finalizaron con el paro general de la subsección de Batanes, primeramente, y con la totalidad de la sección a continuación, ocasionando la perturbación del orden, relajando la disciplina y atentando contra las necesidades de la producción, delitos que, por lo doloso, salen del orden laboral para entrar de lleno en el de la jurisdicción ordinaria.

Que fué detenido por la Guardia Civil y, como consecuencia del atestado, quedó Vd. encartado y a disposición de la autoridad gubernativa.

Fragment de l'escrit d'acomiadament de l'empresa Manufacturas Sedó S.A. a Jaume Juanpere. 6-5-1958.
Arxiu familiar.

La filla del Pere Comaposada Torras, Teresa Comaposada⁵⁰, ens relatà que a part de les persones represaliades que menciona Lardín, hi va haver més treballadors presos, però que preferia no mencionar-los perquè la seva família no en volia parlar. El que és evident és que el resultat fou nefast per a la família, tot i que ens recordava un veí d'Esparreguera que treballava al banc de Vizcaya, no ho van passar gaire bé:

(...) el que si sé és que les sardines, el bacallà i la perdiu de porc o de be, que era *lo més barato* que hi havia, a mi això no em faltava, si més no tenia un plat a taula. No menjava xocolata, menjava pa amb oli i sucre, però me n'estava de tot perquè no podíem comprar més. Aquest senyor era molt de dretes però sabia que a la mama no li deixaven treure diners del banc. I aquest senyor va venir a casa i va dir, Teresa, a la meva mare, tu necessites diners per mantenir aquesta nena, *per lo tant*, jo et donaré diners dels meus.⁵¹

⁴⁷ *Ibidem.*, pàg. 539.

⁴⁸ *Ibidem.*, pàg. 538.

⁴⁹ CALSINA, Leandre, comunicació personal, 9 de març de 2021.

⁵⁰ Comaposada, Teresa. Entrevista efectuada el 17 d'abril de 2021, dins del projecte *Memorial Democràtic del Baix Llobregat; de les experiències personals a l'èxit col·lectiu*. Autores, Joana Llordella i Blanca Mampel. Direcció projecte: José Fernández i Elionor Sellés.

⁵¹ COMAPOSADA, Teresa; entrevista citada.

En realitat en Pere havia estat pocs dies a la presó, gràcies a la intervenció d'un conegut, però la repressió va ser brutal; quan entrà a la presó Model, el 15 de maig de 1958, tenia 35 anys,⁵²:

Quan vam anar a veure el papa, jo no coneixia el meu pare. El portaven dos guàrdies *amanillat* i ell, quan em va veure, va córrer cap a mi, que els guàrdies van córrer darrere d'ell. Em va agafar a coll i jo, com que no coneixia el meu pare, sense bigoti, prim...⁵³

La Teresa va haver de canviar d'escola: *Les monges no em van volgué a l'escola i van dir a la meva mare: Aquesta nena té el pare a la presó i qui pagarà l'escola? Allavors em van traslladar als "col·legits nous"*⁵⁴.

La repressió no era una novetat a casa dels Comaposada, eren una família d'esquerres, molt vinculada a l'alcalde republicà Miquel Galceran i a la seva família:

El que sí recordo també són els registres a casa meva, de la Guàrdia Civil. Quan el papa treballava a Can Sedó, abans de detenir-lo, havia vingut la Guàrdia Civil a casa a fer registres. El soroll dels calaixos de les calaixeres, encara el tinc gravat al cap. I de la roba tirada per terra. I de tot, *hasta* obrir el calaix de les forquilles a veure què hi tenia. I mirar darrere de la porta de la cuina que hi havia un ferro amb unes paelles penjades, *hasta* mirar allà darrere, que no hi hagués alguna arma. Per sort, no n'hi van trobar cap. A casa no n'hi havia.⁵⁵

Josep Maria Juanpere Roselló, també nebot de la Vicenta, fill de l'Antònia Roselló Blasco i Pere Juanpere Mateu, era nascut a Esparreguera, el 18 de novembre de 1928. A França es va afiliar al partit comunista per amistat amb un company sindicalista que el va ajudar molt.

---

⁵² COMAPOSADA, Pere: <http://www.memorialbaixlobregat.cat/cercador-de-victimes/fitxa-2317>. [Data de l'última consulta: 1 de maig de 2021].

⁵³ COMAPOSADA, Teresa; entrevista citada.

⁵⁴ *Ibidem*.

⁵⁵ *Ibidem*.

Les nostres informants

Núria Juanpere Roselló⁵⁶

Núria Juanpere Roselló va néixer el 20 de febrer de 1921 a Esparreguera, concretament al carrer Montserrat, i va morir el dia 13 de novembre de l'any 2011. Es va haver d'exiliar pel fet de pertànyer a una família anarquista i d'ERC. Filla de Pere Juanpere Mateo, republicà, i germana dels represaliats Mariano Juanpere Hinojosa i Pere Juanpere Hinojosa. La seva germana gran, la Balbina Juanpere, miliciana, fou voluntària en un hospital a Peñalva (Aragó) i posteriorment empresonada.

Ella estava casada amb el Josep Cortada Jorba, cosí de dos alcaldes republicans de la vila, el Miquel Galceran i l'Agustí Jorba.

Núria Juanpere. Arxiu familiar

A la seva entrevista ens parlava de la seva família represaliada, del record sobre l'època de la República i l'exili, així com del retorn a Esparreguera

Maria Antònia Juanpere Fabregat

El pare de la nostra informant era nebot de Vicenta Roselló Blasco; la Maria Antònia Juanpere va néixer el cinc d'octubre de 1959 a Esparreguera, concretament al carrer Montserrat, i va emigrar a França amb la seva família. Segons el seu testimoni, era una migració econòmica però també política en el sentit que el seu pare pertanyia a una família fortament represaliada i a Esparreguera no ho tenia fàcil. D'aquesta família ens parlà ella durant l'entrevista.

Els seus pares havien tingut el forn de pa de cal Trini, al carrer de St. Antoni fins l'any 1969, que van marxar a França. És la gran de sis germans.

L'avi de la Maria Antònia, Pere Juanpere Mateu era nascut l'any 1888 al Masroig, i es va casar dues vegades, amb la primera esposa, va tenir tres fills, el Pere, el Mariano i la Balbina Juanpere Hinojosa, i amb la segona, l'àvia de la nostra informant –que també va morir molt jove– tres més, la Núria, el Jaume, la Carme –que li deien la Carmela– i el seu pare, el Josep Maria, el petit.

La Maria Antonia va viure tres anys a Castres, a França, i després va anar a Albi on va passar la seva adolescència i va estudiar el batxillerat. En acabar, l'any

---

⁵⁶ Juanpere, Núria (2009); entrevista citada.

1979, va retornar sola a Esparreguera a casa d'una tieta seva, la Núria Juanpere, la qual li parlava sovint de la família i de la guerra.

A Barcelona va estudiar a l'Escola oficial d'Idiomes i a l'Institut Francès, després continuà estudiant a distància a la Universitat de Toulouse. Ha treballat de professora de francès.

Quan tenia 23 anys es va casar amb en Luis Miquel Rebollo i van tenir tres fills, el David, l'Amanda i l'Olivier. Ja no tornaria a viure a França i es quedaria a viure a Esparreguera on s'està actualment, concretament al carrer de l'Hospital. La Maria Antònia és la persona d'aquesta àmplia família que s'ha dedicat a mantenir viva la memòria històrica d'aquesta.

Teresa Comaposada

Teresa Comaposada és filla de Pere Comaposada Torras, que actualment viu a Barcelona, és vídua i té dues filles, ens relatà l'experiència viscuda pel seu pare, company de Jaume Juanpere, quan va ser empresonat l'any 1958. Ella i la seva família ha estat molt vinculada a ERC. Quan va ser pres el seu pare, vivien al carrer Taquígraf Garriga d'Esparreguera.